

تقریباً هیچ! روایت رئیس بانک مرکزی از دستاورد برجام

در حالی که دولت یازدهم برجام را مهم‌ترین دستاورد خود دانسته و همه امور اقتصادی، سیاسی، آب و هوا و... را به برجام گره زده، رئیس کل بانک مرکزی کشورمان در مصاحبه‌ای با تلویزیون بلومبرگ تصریح کرده برجام تاکنون «تقریباً هیچ» دستاورد اقتصادی برای ایران نداشته است.

آفتاب تابان برجام طلوع نکرده غروب کرد

تقریباً هیچ! روایت رئیس بانک مرکزی از دستاورد برجام

در حالی که دولت یازدهم برجام را مهم‌ترین دستاورد خود دانسته و همه امور اقتصادی، سیاسی، آب و هوا و... را به برجام گره زده، رئیس کل بانک مرکزی کشورمان در مصاحبه‌ای با تلویزیون بلومبرگ تصریح کرده برجام تاکنون «تقریباً هیچ» دستاورد اقتصادی برای ایران نداشته است.

ولی‌الله سیف، رئیس بانک مرکزی ایران در مصاحبه‌ای با تلویزیون بلومبرگ گفته توافق هسته‌ای ایران و گروه 5+1 موسوم به برجام، تا کنون «تقریباً هیچ» دستاورد اقتصادی برای تهران در بر نداشته است.

به نوشته پایگاه اینترنتی بلومبرگ، سیف گفته ایران سه ماه بعد از اجرایی شدن برجام، توان دستیابی به 100 میلیارد دلار دارایی ضبط‌شده‌اش در خارج از کشور را نداشته و برای پرداخت صورت‌حساب‌هایش در مبادلات خارجی به دنبال راهی برای استفاده از دلار است.

رئیس بانک مرکزی ایران اضافه کرد با آنکه قرار است سپرده‌های ایران در بانک‌های خارج از کشور قابل دسترس باشند، بانک‌های اروپایی کماکان نگران نقض قوانین آمریکا و مواجه شدن با جریمه‌های سنگین این کشور هستند.

به گزارش بلومبرگ، سیف، بر همین اساس از «دفتر کنترل دارایی‌های خارجی وزارت خزانه‌داری آمریکا» می‌خواهد با صدور دستورالعملی بانک‌های اروپایی را به استقبال بیشتر از ایران دعوت کند.

رئیس بانک مرکزی ایران روز پنجشنبه در حاشیه نشست‌های صندوق بین‌المللی پول و صندوق جهانی با جک لو، وزیر خزانه‌داری آمریکا دیدار و درباره نگرانی‌هایش در همین باره گفت‌وگو کردند.

سیف، جمعه به تلویزیون بلومبرگ گفت که «تقریباً هیچ چیز» از این توافق که در روز 16 ژانویه اجرایی شد عاید ایران نشده است. وی می‌گوید: «یکی از نیازهایی که قطعاً ما داریم تبدیل کردن ارز است برای اینکه بتوانیم به تأمین‌کنندگان (کالا) پول پرداخت کنیم. این، نیازمند دسترسی به نظام مالی آمریکا است.»

ایران و گروه 5+1 تیرماه سال گذشته به توافقی دست یافته‌اند که قرار است تحریم‌های وضع شده به بهانه برنامه هسته‌ای ایران را در ازای اقدامات تهران برای محدود کردن این برنامه، رفع کند. این توافق از چند ماه پیش اجرایی شده اما ممنوع بودن همکاری‌های بین بانکی موسوم به «مبادلات چرخه دلار» (U-Turn) امکان استفاده ایران از خدمات دلاری در مبادلات خارجی را سلب کرده است.

کارشناسان در روزها و هفته‌های گذشته بارها تصریح کرده‌اند امکان برخورداری از آثار تحریم‌های هسته‌ای برای ایران، با توجه به سلطه دلار در مبادلات خارجی، بدون دسترسی محدود این کشور به آنچه در نظام بانکی «چرخه دلار» خوانده می‌شود وجود نخواهد داشت. منظور از مبادلات چرخه دلاری، استفاده بانک‌های ایرانی از خدمات دلاری بدون ارتباط مستقیم با نظام بانکی آمریکا است. تا قبل از سال 2008 بانک‌های ایرانی با واسطه بانک‌های خارجی (مانند بانک‌های سوئیسی) مجاز به استفاده از این‌گونه مبادلات بودند، اما واشنگتن از نوامبر آن سال استفاده بانک‌های ایرانی از این خدمات را ممنوع اعلام کرد.

نکته قابل تأمل دیگر که پس از اظهارات سیف به ذهن القا می‌شود نمایشی به نظر آمدن بازدید خبرنگاران از اتاق سوئیفت بانک مرکزی است چرا که طبق اظهار نظر رئیس کل بانک مرکزی «بانک‌های اروپایی کماکان نگران نقض قوانین آمریکا و مواجه شدن با جریمه‌های سنگین این کشور هستند». این اظهارات معنایی به جز وجود خلل در سیستم تعاملات مالی با بانک‌ها و موسسات غربی را ندارد.

اگر اقدامات آمریکا منجر به عدم همکاری بانک‌های بین‌المللی با ایران شود توافق شکست خواهد خورد

علاوه بر این، سیف طی سخنرانی خود در شورای روابط خارجی آمریکا نیز بر صحبت‌های خود صحنه گذاشت و در سخنرانی

خود تاکید کرد که آمریکا و اتحادیه اروپا باید به تعهدات خود براساس توافق هسته‌ای عمل کنند و اقدامات لازم را برای رفع تحریمها در چارچوب این توافق انجام دهند.

سیف با اشاره به اینکه ایران هنوز به اقتصاد جهانی وصل نشده است گفت که باید به ایران اجازه استفاده از سیستم مالی آمریکا و امکان لمس ترانکشن‌های مالی ایران به سیستم مالی آمریکا داده شود.

آمریکا به تعهداتش عمل نکرده است

وی همچنین افزود: انتظار ما این بود که بعد از توافق هسته‌ای، ایران به سیستم اقتصادی بین‌المللی دوباره متصل شود، اما تا کنون این اتفاق نیفتاده است. ایران همچنان مشکلاتی برای دسترسی به دارایی‌های مسدود شده خود، که یکی از نتایج حاصل از توافق هسته‌ای باید باشد، دارد. شرکای ما در توافق هسته‌ای هنوز به تعهدات خود عمل نکرده‌اند. ایران به طور کامل به تعهدات خود پایبند بوده است اما آمریکا به تعهداتش عمل نکرده است.

وی اشاره کرد که اگر اقدامات اخیر آمریکا بر علیه ایران منجر به رویارویی ایران با بانکهای بین‌المللی شود توافق هسته‌ای شکست خواهد خورد.

وی در پاسخ به سؤالی درباره اینکه آیا سپاه هم باید از خدمات مالی استفاده کند گفت: همه می‌توانند از خدماتی که در جامعه جهانی داده می‌شود استفاده کنند، بانکها خدمات خود را به همه ارایه می‌کنند.

وی در واکنش به این سؤال که ایران چه مقدار در سال برای نظامی خرج می‌کند؟ نیز گفت: نمی‌توانم به شما آمار دهم. تصمیمات برپایه اولویت‌بندی‌ها گرفته می‌شود. ایران در منطقه پرخطر دنیا قرار دارد، ظهور داعش و کشورهای حامی آن. چگونه می‌توان تضمین کرد که ایران هدف قرار نخواهد گرفت. ما باید به ظرفیت‌های دفاعی خود تکیه کنیم.

سیف در پاسخ به این سؤال که ایران از نظر فساد اقتصادی از روسیه و پاکستان بدتر است، موانع و دلایل آن چیست؟ نیز افزود: اطمینان می‌دهم که این رتبه‌بندی سیاسی است. اگر دقیق بررسی کنید خواهید فهمید کشورهای دیگر از ایران بالاتر هستند و وضعیت بدتری دارند. این آمارها سیاسی است و نباید به آنها اطمینان کرد.

وی درباره تعهدات موجود در توافق هسته‌ای گفت: انتظار ما این است که بعد از اجرای برجام، ایران به تجارت بین‌المللی متصل شود؛ از طرفین خود در مذاکرات هسته‌ای می‌خواهیم که به تعهداتشان پایبند باشند.

دولت ایران تعهدات خود را پذیرفته و به این تعهدات عمل کرده و اروپا و آمریکا نیز باید به تعهدات خود عمل کنند، در غیر اینصورت نمی‌توان از روابط بین‌المللی صحبت کرد زیرا عدم انجام تعهدات طرف مقابل با روح توافق در تضاد است.

سیف در پاسخ به سؤالی درباره اینکه آیا دولت آمریکا از عمد قصد دارد اقدامات ایران برای اتصال به تجارت بین‌المللی را مختل کند یا مشکل از سیستم مالی ایران است گفت: حاصل توافق هسته‌ای مهم است. تاکنون اثری که از توافق هسته‌ای انتظار داشتیم را ندیدیم. هنوز شرایط عادی نداریم. نمی‌گوییم پیشرفتی نشده ولی با در نظر گرفتن فعالیت‌هایی که ما انجام دادیم، اتفاقی برایمان نیفتاده است. ایران تمام تعهداتش را انجام داده است، طرف دیگر به تعهداتش عمل نکرده و باید آن را تسریع کند.

رئیس بانک مرکزی ایران در ادامه جلسه پرسش و پاسخ در نشست شورای روابط خارجی آمریکا گفت: دلیل تعلل بانک‌های اروپایی و نداشتن جرات برای همکاری با بانک‌های ایرانی، جریمه‌های آمریکایی است. اگر این موانع آمریکا برداشته شود، بلافاصله ارتباط با بانک‌های بین‌المللی برقرار خواهد شد. از آمریکا می‌خواهیم اقداماتی را برای برداشته شدن این محدودیت‌ها انجام دهد.

صحبتهای رئیس کل بانک مرکزی در خصوص بی‌نتیجه بودن برجام و اینکه برجام «تقریباً هیچ» عایدی برای کشورمان نداشته برگری دیگر از اعتراف دولتمردان به عدم پایبندی طرف آمریکایی نسبت به تعهدات خود در توافق هسته‌ای است. بدعه‌دی آمریکایی‌ها امری بود که بارها از سوی دلسوزان نظام به دولت یازدهم هشدار داده شده بود ولی امروز پس از گذشت حدود 3 ماه از رفع کاغذی تحریم‌ها، بدعه‌دی و بی‌صدافتی طرف غربی در موضوع برجام آشکارتر می‌شود.

اسفند ماه سال گذشته رئیس‌جمهوری در هشتمین نشست خبری خود با رسانه‌های داخلی و خارجی پس از سؤال خبرنگاری در خصوص اظهارات صالحی درباره بدعه‌دی غربی‌ها در قضیه برجام با لحنی تند گفت که اجرای برجام را از ظریف و طیب‌نیا بپرسید نه صالحی و سپس تصریح کرد: برجام یک مثل آفتاب تابان است وقتی که فردی چشمش را ببندد می‌گوید که شب است و او باید چشمش را باز کند و ببیند که آفتاب است.

صالحی رئیس سازمان انرژی اتمی در گفت‌وگو با وبگاه «العربی الجديد» در اسفند سال گذشته اعلام کرد که غرب در اجرای تعهدات خود براساس برجام، تأخیر دارد و هنوز برخی تحریم‌ها برداشته نشده است.

صالحی گفت: من هنوز با ارنست مونیز (وزیر انرژی آمریکا) جهت بررسی مکانیزم اجرا، در ارتباط هستم. تهران به آنچه باید، متعهد است، اما تأخیری در طرف مقابل هست که مسئولیتش هم با خودش است. هیچ مانع مشخصی وجود ندارد اما منظورم اینجا، تأخیرشان در اجرای برخی نقاط به شکل کامل است.

صالحی در ادامه، «رفع تحریم به موجب توافق» را از مصادیق این تأخیر برشمرد و گفت: تا الان برخی بانک‌های بزرگ اروپایی تحریم‌هایش را به طور کامل پایان نداده‌اند چرا که قبلاً تعهد داده‌اند که با ایران مراوده تجاری نداشته باشند. ما هنوز منتظر هستیم که وزارت خارجه ایران با اتحادیه اروپا تماس بگیرد و این بحران را حل کند. هیئت انرژی اتمی مسئول این بخش نیست اما ارزیابی من این است که سیر امور به طور نسبی خوب است.

این اظهارات صالحی بود که باعث شد روحانی برجام را آفتاب تابان بنامد ولی با صحبت‌های رئیس کل بانک مرکزی در گفت‌وگو با بلومبرگ و همچنین اظهارات سیف در شورای روابط خارجی آمریکا معلوم می‌شود که نور این آفتاب مصنوعی و در حال احتضار هر لحظه کم فروغ‌تر می‌شود و امیدی به آن نیست.

واشنگتن تعهدی تحت برجام برای گشودن نظام مالی‌اش به روی ایران ندارد پس از آنکه ولی‌الله سیف، رئیس بانک مرکزی ایران در سخنانی در واشنگتن، از عدم پایبندی آمریکا به تعهداتش در برجام انتقاد کرد جاش ارنست، سخنگوی کاخ سفید بلافاصله با اتخاذ موضع‌گیری صحبت‌های سیف را خالی از اثر کرد و بار دیگر نشان داد که آمریکا اراده‌ای برای فتح باب اعتماد و نشان دادن صداقت با ایران را ندارد. ارنست صراحتاً اعلام کرد که «دسترسی ایران به نظام مالی دنیا، جزء برجام نیست.» «سیف» گفته بود که آمریکا و اتحادیه اروپا باید به تعهدات خود براساس توافق هسته‌ای عمل کنند و اقدامات لازم را برای رفع تحریم‌ها در چارچوب این توافق انجام دهند.

جاش ارنست گفت: «دسترسی به نظام مالی آمریکا جزئی از برجام نیست و این موضوع تحت بررسی نیست.» سخنگوی کاخ سفید با بیان اینکه درک ماهیت مکانیسم‌های ارتباطات ایران و شریکان تجاری‌اش با بانک‌های آمریکا موضوعی «بسیار فنی» است، مدعی شد اظهارات سیف، رئیس بانک مرکزی ایران اشتباه بوده است. ارنست گفت که دولت اوباما هرگز قول نداده که به عنوان جزئی از اقداماتش برای رفع تحریم‌ها علیه ایران، این کار را برای تهران انجام دهد.

واشنگتن به «سیف»: ما به همه تعهداتمان تحت «برجام» عمل کرده‌ایم جان کربی، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا نیز از قافله دور نماند و ضربه نهایی را به اظهارات سیف وارد کرد. وی در واکنش به اظهارات ولی‌الله سیف، رئیس بانک مرکزی ایران مدعی شد واشنگتن به همه تعهداتش تحت برجام عمل کرده است. کربی همچنین گفت که نیازی نیست واشنگتن اقدامات بیشتری برای ایران در این زمینه انجام دهد. گفتنی است که وی این اظهارات را در پاسخ به سؤالی درباره اظهارات امروز سیف در «اندیشکده شورای روابط خارجی آمریکا» مطرح کرد.

اظهارات مقامات آمریکایی بعد از سخنرانی سیف و اعلام گلیه‌های دولت یازدهم نسبت به بدعهدی طرف آمریکایی نشان‌دهنده این امر است که خوشبینی به رفتار غربی‌ها امری بیهوده است و آنها را در اتخاذ تصمیماتشان گستاخ‌تر می‌کند. زمانی که گفت‌وگوهای هسته‌ای در جریان بود و زمینه‌سازی برای نگارش برجام فراهم می‌گشت بسیاری از کارشناسان نسبت به عدم پایبندی دولت آمریکا به تعهداتش به دولت یازدهم هشدار می‌دادند چرا که واقعیت این است که «برجام چیزی است که آنها اجرا می‌کنند» و بحث بر سر تعهدات غربی‌هاست ولی در همان زمان اعضاء تیم مذاکره‌کننده در رسانه‌های اعلام می‌کردند که اظهارات مقامات آمریکا بعد از برجام «مصرف داخلی» دارد و آنها قصد دارند با این اظهارات ضد ایرانی پس از برجام صهیونیست‌ها و جمهوری خواهان را آرام نگه دارند.

اما سلسله گفتار مقامات غربی و به‌خصوص آمریکایی در سه ماه اخیر دقیقاً بر رفتار آنها در انجام تعهداتشان تأثیر گذاشت و کار را به جایی رساند که رئیس کل بانک مرکزی ناچار به اعتراف شد که برجام «تقریباً هیچ» عایدی برای ایران نداشته است. مقامات دولت یازدهم نیز علاوه بر مشاهده این رفتار از طرف آمریکایی صرفاً به اعتراضات ایمیلی به مقامات آمریکایی بسنده می‌کنند.

سیدعباس عراقچی معاون وزیر امور خارجه نیز در برنامه گفت‌وگوی ویژه خبری اذعان کرد که «ما در مسیر اجرای برجام مشکلات را یکی‌یکی حل می‌کنیم و آقای کری و ظریف با ایمیل در ارتباط هستند، هر چند ما کارشکنی‌هایی را از آمریکایی‌ها می‌بینیم و ماموران خزانه داری آمریکا نیز در کشورهایی که می‌خواهند شرکت‌های آنها با ایران رابطه برقرار کنند شیطنت می‌کنند، اما ما نیز به آنها اعتراض و برخورد می‌کنیم.» ولی آیا اعتراضات ایمیلی کارگشاست؟

برای ریشه‌یابی عدم پایبندی طرف آمریکایی نسبت به تعهداتش باید به اظهارات مقامات دولت یازدهم در خصوص برجام رجوع کرد. آمریکایی‌ها زمانی گستاخ‌تر شدند که فهمیدند دولت یازدهم همه تخم‌مرغ‌هایش را در سبد برجام قرار داده و ناچار است که تا انتهای زمان روی کار بودن از این به اصطلاح دستاورد خود دفاع کند و لذا این امر موجبات سوء استفاده آمریکایی‌ها شد.

نکته قابل تامل دیگر این است که طرف آمریکایی قصد دارد تا با گروگان نگه داشتن موضوع رفع تحریم‌ها طرف ایرانی را ناچار از نشستن پای میز مذاکره برای صحبت در مورد مباحث موشکی و حقوق بشر کند و این امر طبق فرمایشات مقام معظم رهبری از جمله خطوط قرمز جمهوری اسلامی ایران است و اجازه ورود به آن به هیچ کس داده نشده است.